

КУЛЬТУРА УКРАЇНЦІВ У МІЖВОЄННІЙ ПОЛЬЩІ (1921-1939 РР.)

У статті здійснено огляд культури населення західноукраїнських земель під польською владою (1921-1939). Звертається увага на українсько-польську конфронтацію і політизацію культурного життя українців того часу в Польщі.

Ключові слова: культура, конфронтація, творча еліта, альтернативна вища школа, шкільництво.

Історія української культури має бути досліджена на кожному її етапі, у тому числі в складних умовах суспільного життя під польською владою в міжвоєнний період (1921-1939). У статті досліджено основні напрямки культурної діяльності західноукраїнців – альтернативна вища школа, шкільництво, Наукове товариство ім. Шевченка, література. Звернена увага на політизацію культурного процесу.

Мета дослідження – охарактеризувати основні напрямки культурного життя західноукраїнців цього часу.

Об'єкт дослідження – західні українці під владою Польщі (1921-1939).

Предмет дослідження – культура українців під польською владою в цей період.

Вивченню різних аспектів культурного життя українців у міжвоєнній Польщі (1921-1939) присвятили свої праці Мартинець В., Хобзей П., Кислий В., Волинець С., Рубльов С., Мерченко Ю.А., Сизоненко Г.С., Мельничук О.С. При тому досі немає цілісного монографічного дослідження цього періоду української культури.

При дослідженні суспільних процесів у західних землях в Польщі (1921-1939) культура не є центром уваги вчених. Тому невелике за обсягом, але цілісне дослідження, предметом якого є українська культура на теренах міжвоєнної Польщі, має риси новизни.

Українська культура під польською владою переживала не найкращі часи. Попри взяті на себе польською владою міжнародні зобов'язання щодо гарантування прав українців у Східній Галичині, відразу після її окупації ліквідовано українські кафедри Львівського університету. У 1919 р. його ректор видав розпорядження, згідно з яким до цієї вищої школи не приймали тих осіб непольської національності, котрі не служили у польському війську. Відтак Львівський університет фактично було перетворено на мононаціональний вуз – польський, а обіцянка уряду заснувати окремий Український університет ніколи не була виконана. Були полонізовані й інші вищі навчальні заклади Львова – Політехніка, Академія ветеринарної медицини та Академія зовнішньої торгівлі. Істотно не відрізнялася ситуація й в інших вузах краю.

Українська молодь, серед якої було чимало учорашніх військовиків, демобілізованих з австрійського війська або ж УГА, й позбавлені посад українські професори й доценти вдавалися до протестаційних заходів у відповідь на дискримінаційні дії окупаційної адміністрації. Я. Галан (1902–1949), який саме в цей час (1922) закінчив гімназію у Перемишлі, згадував згодом: «Українці тоді бойкотували польський (Львівський) університет, хто міг – виїхав за кордон, хто не міг – залишився і учився в таємному нелегальному університеті...» [2, с. 641].

За цих обставин і постали у Львові своєрідні – альтернативні польським навчальним закладам та урядовій політиці – вищі школи: Український таємний (підпільний) університет та Українська політехнічна школа (1921–1925) [5; 13; 4]. Володимир Мартинець (1899–1960), активіст тогочасного національного студентського руху – член Кураторії українських високих шкіл у Львові, а згодом функціонер націоналістичного підпілля, пригадував: «Наладнати технічний бік двох високих шкіл з десятками викладів і семінарів денно, з лабораторіями, бібліотеками [...] тощо, і все це за браком власного будинку, не таке то легке [було] завдання. Та як же тяжчим воно було на ділі, коли зважити, що все це треба було робити, криючись від

очей десятків поліцейських агентів. Таж у гру входили десятки професорів і численні сотні студентів, які не сиділи непорушно на місці, а постійно рухались по місту з одного викладу [...] на інший». Самі ж виклади відбувалися «і по різних залах наших установ, і по приватних мешканнях [...] і на свіжому повітрі [...] і в льохах [...]». Не треба додавати, що незважаючи на найбільшу обережність ніяк не можна було оминати зустрічей із поліцією...» [5, с. 91].

До викладачів Українського університету у Львові належав і знаний вже на той час галицький історик І. Крип'якевич. Серед курсів, котрі він читав у Народному Домі, «в обширних, кількакімнатних приміщеннях тодішньої «Академічної громади», були методика історичних дослідів та історія Гетьманщини. Як згадував один з його тодішніх слухачів: «Щоб ввести в оману поліцію, яка слідкувала за «Академічною Громадою», ми не світили електричного світла, а робили записки з викладів проф. І. Крип'якевича при світлі парафінових свічок і то відповідно прислонених. При входній брамі до Народного Дому дижурували студенти, що не мали в тих годинах викладів. Вони, при наближенні поліції, давали нам про це знати, й ми відповідно затирали за собою сліди, що ніби ми відбуваємо невинне засідання «Академічної Громади», а професор зникав у котрійсь із гімназійних кляс на вищих поверхах» [1, с. 88].

Першим ректором Українського таємного університету став літературознавець і поет Василь Щурат. У період найбільшого піднесення університет налічував три факультети, 15 кафедр, 54 професори й майже 1 500 студентів. Викладання велося конспіративно у приміщеннях різних українських установ, а часом навіть у приватних помешканнях професорів. Деякі закордонні університети визнали Український університет у Львові рівноправним зі західноєвропейськими вищими школами й без застережень зараховували студентам роки навчання у ньому. Внаслідок поліцейських переслідувань таємні університет і політехніка припинили своє існування.

Ареною гострої польсько-української конфронтації стало шкільництво. Українці прагнули школи, яка б допомагала підносити національну культуру й свідомість, натомість польські урядовці вбачали у шкільництві засіб виховання польського патріотизму, а в перспективі – асиміляції непольських етносів. У 1924 р. сейм Польщі ухвалив закон, який перетворював більшість українських шкіл на двомовні («утраквістичні»). Внаслідок цього кількість українських шкіл у Галичині скоротилася з 2 426 у 1921/22 навчальному році до 352 у 1937/38 навчальному році. На Волині з 443 українських шкіл наприкінці 1930-х рр. залишилося лише 8. Закони, прийняті 1932 р., утруднювали дітям українських селян доступ до середньої та вищої освіти.

Головним осередком української культури залишалось Наукове товариство імені Шевченка (НТШ) у Львові. Його членами у міжвоєнну добу були понад 200 науковців. Серед них літературознавці Михайло Возняк, Володимир Гнатюк, Кирило Студинський, Василь Щурат, історики Мирон Кордуба, Іван Крип'якевич, Степан Томашівський, археолог Ярослав Пастернак, фольклорист і музикознавець Філарет Колесса, філолог і мистецтвознавець Іларіон Свенціцький, математик і фізик Володимир Левицький, фізик Василь Міліянчук, лікарі Максим Музика, Маріян Панчишин та ін. НТШ відіграло важливу роль у розвитку історіографії, етнографії, археології, літературознавства. Скромнішим був доробок природничих наук, розвиток яких гальмувала відсутність належної матеріальної бази.

До початку 1930-х рр. НТШ підтримувало тісні зв'язки з Всеукраїнською Академією наук (ВУАН) у Києві, завдячуючи цим, насамперед, науково-організаційним талантам, енергії й давнім приятельським стосункам тогочасного (1923–1932) голови Наукового товариства імені Шевченка К. Студинського та його київського колеги, голови Історичної секції ВУАН акад. М. С. Грушевського, колишнього (1897–1913) керівника НТШ [10; 8; 9]. Членами товариства були наддніпрянські учені А. Кримський, Д. Яворницький та ін. У свою чергу, М. Возняк, В. Гнатюк, Ф. Колесса, К. Студинський і В. Щурат були обрані академіками ВУАН. Однак після трагічних подій 1932–1933 рр. налагоджені контакти перервалися. У жовтні 1933 р. під тиском керівництва УРСР Президія ВУАН виключила М. Возняка, Ф. Колессу, К. Студинського й В. Щурата з дійсних членів Академії [11, с. 169-170].

Західноукраїнська література у цей час збагатилася новими іменами. Серед поетів виділялися Роман Купчинський (він же довголітній фейлетоніст львівського «Діла» дотепний та уїдливиий «Галактіон Чіпка»), Олесь Бабій, Юра Шкрумеляк, Микола Матіїв-Мельник, з молодшого покоління – Богдан Кравців, Богдан-Ігор Антонич, Святослав Гординський. Із Західною Україною була пов'язана творчість емігрантів зі Сходу, які замешкали у Празі, Варшаві, Львові – Юрія Косача, Олександра Олеся, Олега Ольжича, Євгена Маланюка та ін. До найпомітніших явищ у прозі належали твори Уласа Самчука (роман «Волинь» та ін.), присвячена історії галицького стрілецтва трилогія Р. Купчинського «Заметіль», історичні та інші повісті Богдана Лепкого. Серед прозаїків Західної України та емігрантів у 1930-х рр. вирізнялися Василь Софронів-Левицький, Галина Журба, Ірина Вільде, Наталена Королева.

Тогочасний літературний процес пронизувала політизація. Письменники поділялися на три основні групи. Прихильники націоналістичного напрямку гуртувалися навколо журналу «Літературно-науковий вістник» (ЛНВ) (згодом «Вістник»), редагованого Дмитром Донцовим, який з 1922 р. оселився у Львові. До них належали Улас Самчук, Олесь Бабій, Юрій Клен, поети, члени так званої квадриги – Євген Маланюк, Олег Ольжич, Олена Теліга, Леонід Мосендз. До гурту «пролетарських» письменників, що орієнтувалися на СРСР і радянську Україну, входили Василь Бобинський, Олександр Гаврилук, Ярослав Галан, Петро Козланюк, Ярослав Кондра, Кузьма Пелехатий, Степан Тудор та ін. Молоді «пролетарські» письменники об'єдналися у літературно-мистецьку групу «Горно» й видавали у Львові журнал «Вікна» [див.: 6]. До них прилягала також група «новошляхівців» – співробітників часопису «Нові шляхи», редагованого Антоном Крушельницьким.

Як «Вікна», так і «Нові шляхи» субсидювалися квазіурядовим Харковом. Так, у «Кошторисі закордонних витрат» ЦК КП(б)У на 1930/31 господарський рік (затверджений політбюро ЦК КП(б)У 27 вересня 1930 р.) річна субсидія у 600 американських доларів «Новим шляхам» обґрунтовувалася таким чином: «Єдиний товстий журнал у Західній Україні. «Нові Шляхи» у групі цієї преси посідають важливе місце. Незважаючи на те, що «Нові Шляхи» зустрічає багнетами польська й українська преса – журнал цей встиг згрупувати навколо себе значні групи авторів як із молоді, так і з більш старших письменників.

Це дає можливість залучити до співробітництва ширші кола інтелігенції, відриваючи їх від співробітництва в антирадянських часописах, яким у першу чергу є «ЛНВ». Крім того, протиставляючи «Нові Шляхи» «ЛНВ», ми відриваємо у останнього певне коло читачів з т. зв. широких кіл інтелігенції» [14, арк. 184-185].

Власне, саме у цьому «відриванні» західноукраїнської автури й читачів від «Літературно-наукового вістника» з його гостро критичними статтями на теми радянської української дійсності (пера Д. Донцова й не лише його) та й від усього загалу «української націоналістичної преси» П Речі Посполитої й полягало надзавдання видань на кшталт місячника «Нові Шляхи».

Найбільший гурт складали літератори ліберальної орієнтації, до яких можна віднести Петра Карманського, Юру Шкрумеляка, Богдана-Ігоря Антонича, Осипа Турянського, Ірину Вільде, Богдана Лепкого, Наталену Королеву, Андрія Чайківського, Катрю Гриневичеву та ін. Аналогічних поглядів дотримувалися також письменники старшого покоління – Василь Стефаник, Уляна Кравченко, Марко Черемшина.

Значний внесок у розвиток вітчизняного образотворчого мистецтва зробили художники й скульптори Іван Труш, Антін Манастирський, Олена Кульчицька, Олекса Новаківський, Йосип Курилас, Леопольд Левицький та ін.

На західноукраїнських теренах існували також польські та єврейські культурні осередки. Важливим центром польської культури (як і української та єврейської) залишався Львів з його Університетом Яна Казимира, Оссолінеумом та ін. [15, с. 244]. Світової слави зажила львівсько-варшавська філософська школа, заснована перед Першою світовою війною професором Львівського університету Казімежем Твардовським. Львівська історична школа (Освальд Бальцер, Францішек Буяк, Ян Птасьнік, Люція Харевичова) була другим після краківської осередком історичної науки у Польщі. З Галичиною й містом Дрогобичем, зокрема, пов'язані життя й творчість польського письменника й художника Бруно Шульца, що його твори

перекладені багатьма світовими мовами.

Польсько-український конфлікт позначився й на національних взаєминах творчих еліт. Траплялися випадки плідної співпраці польських та українських культурних діячів, але назагал між інтелектуальними елітами двох націй панувало відчуження.

Найвизначнішу роль у польсько-українському зближенні відіграв заснований 1932 р. ілюстрований місячник (згодом тижневик) «Biuletyn Polsko-Ukraiński» (1932–1938), редагований Владзімежом Бончковським (1905–2000) [7, с. 339; 16]. За пізнішою оцінкою самого ж редактора, «Biuletyn Polsko-Ukraiński» «постав з крові Голувки» й давно вже виплеканої думки, що головним ворогом польської й української незалежності є «імперіалізм Москви – советської Росії» [17, с. 119]. Аналіз змісту цього часопису засвідчує, що його редактор та ближче коло співробітників видання вирішили, насамперед, впливати на польську публічну опінію, аби переконати її у тому, що українці спроможні бути повноправними партнерами у суспільно-політичному житті, а їхній культурний доробок вартий уваги польських освічених верств. Часопис давав можливість пропагувати українську справу й представникам вітчизняної інтелектуальної та політичної еліти й в аутентичній формі – тобто як вони самі того забажають. На шпальтах видання виступали люди різних професій і різних політичних поглядів, що далеко не завжди збігалися з інтересами польської держави. Друкувалися навіть статті деяких оунівців, підписані псевдонімами [12, с. 213].

З відомих у міжвоєнний період особистостей з українського політико-культурного середовища на сторінках «Бюлетеня» виступали С. Баран, О.-І. Бочковський, П. Ковжун, М. Кордуба, А. Крижанівський, В. Кубійович, Б. Лепкий, Р. Смаль-Стоцький, С. Хруцький, П. Шандрук та ін.

У своїх мемуарах І. Кедрин (у міжвоєнний період співредактор львівського «Діла» (1922–1939) й водночас варшавський кореспондент цього щоденника та пресовий референт (1925–1931) Української Парламентарної Репрезентації) згадував: «У 20-их і 30-их роках були в Польщі одиниці, які дивилися на Україну, як на країну з давньою християнською культурою і природнього союзника Польщі на протимосковському фронті [...]. Я близько співпрацював у Варшаві з отим гуртом польських «білих круків». Я став постійним співробітником «Бюлетину Польсько-українського», що його видавав і редагував Владзімерж Бончковський [...]. Започаткування мною співпраці в тому варшавському журналі дало, мабуть, поштовх багатьом іншим українським діячам писати туди. Це були, щоб назвати тільки деяких: Степан Баран, Павло Лисяк, Павло Ковжун [...], Мирон Кордуба, Сергій Хруцький, Іван Липовецький, Андрій Жук, Дмитро Дорошенко, Володимир Дорошенко [...]. Можна сказати, що всі ті українські статті у польській пресі [...], що весь той труд був даремний, що він не приніс ніякого хісна, бо післяверсальська Польща була собі вірна до кінця свого існування. А проте політика й публіцистика дуже рідко приймають за вказівку для себе: «Це все одно ні до чого не доведе, тому нема чого трудитися». Західня Україна була втолочена в рямці польської держави, і українські люди, які мали почуття відповідальності за долю свого народу, мусили робити все, що було в їх спроможності, щоб долю тому народові облегшити» [3, с. 136-137, 143-144].

За словами І. Кедрини-Рудницького: «Звичайно, писати у польських часописах не було легко – не тільки з уваги на питання доступу туди, як ще більше – на спосіб писання. Писати так, як український громадянин, зокрема український журналіст звик писати в українській газеті для українського читача – було неможливо, бо і цензура була б скреслила і, з погляду доцільності, психологічний підхід до польського читача мусив бути інший. Трудність була в тому, що український автор не міг вирікатися ані свого українського «я», ані теж тієї української тематики, яка його боліла та яку польська сторона примітивізувала, чи просто не визнавала [...]. Трудність була ще більша, що такої специфічної мови і стилю вимагала не тільки загроза від польської цензури, а й від українського націоналістичного табору, страшенне підзорливого, чи будь-хто з «органічного сектора» не «продає» України, дарма що всім нам із того сектора було аж надто добре відомо, що ніхто України купувати не хоче і що неможливо було «промінати державність за автономію», бо ніхто навіть тіні автономії не давав» [3, с. 137-138].

У поляків діяльними дописувачами «Бюлетеня» були, крім головного редактора

В. Бончковського, Л. Василевський, Станіслав Лось, брати Олександр і Адольф Бохенські, Ю. Лободовський, Костянтин Симонолевич (молодший), Станіслав і Ян Папроцькі. Саме вони пропагували на сторінках часопису політичну програму, яка закладала основи для перебудови польсько-українських стосунків у дусі конструктивної співпраці. Програма спиралася насамперед на тезу, що слід відкинути намагання національної асиміляції українців. Польська держава натомість має повернути до себе цю суспільність, усуваючи зі своєї політики будь-які елементи, здатні викликати вороже ставлення до Польщі. Конкретно вони домогалися, зокрема, щоб на урядовому рівні було покладено край негативному тлумаченню термінів «українець», «український», щоб на публічних спорудах воєводств з компактним українським населенням були двомовні написи, а на теренах Східної Галичини й Волині не існувало обмежень щодо української мови, зі шкільних підручників щоб було вилучено зміст, який ображав національні почуття українців, а зі шкільної програми – книжки, котрі принижували українство чи заперечували мужність українських вояків, які боролися за волю вітчизни, й, нарешті, – домогалися вільного використання української національної символіки й офіційного дозволу на виконання патріотичних пісень. Щодо політичних питань, пропонувалося запровадити у місцевому самоврядуванні національні курії з однаковою кількістю мандатів для представників обох націй, а також окремі національні виборчі курії.

У центрі уваги перебували й економічні та освітні проблеми. Пропонувалося спрямувати значні бюджетні кошти на розвиток міст та економіки східного пограниччя, опіку над українськими господарськими організаціями (особливо кооперативними), а також налагодження співпраці між ними та їхніми польськими аналогами шляхом утворення особливих паритетних синдикатів. У освіті передбачалося усунути двомовність у школах, повернути українським гімназіям, що стали державними, статус приватних, відкрити у Львові Український університет тощо [12, с. 214].

Задля розширення соціальної бази видання, для здійснення проголошених колективом «Бюлетеня» ідей, 8 червня 1933 р. постало Польсько-українське товариство. Його статут визначав головним завданням об'єднати «працю над поглибленням і розбудовою польсько-українського зближення». Товариство очолив С. Стемповський, до складу правління увійшли В. Бончковський, Я. Голувковна, О. Гурка, Г. Колодзейський, С. Папроцький, В. Римовський, М. Сверховський та К. Симонолевич. Українська сторона не була представлена у товаристві, хоча чимало представників української інтелігенції ставилося позитивно до польської ініціативи, не виключаючи у майбутньому своєї активної участі у роботі організації. На жаль, політична заангажованість багатьох названих прихильників польсько-українського зближення не сприяла консолідації товариства та його результативній співпраці.

Період, коли західноукраїнські землі знаходились у складі польської держави (1921-1939), був важким і складним для розвитку культури. Відсутність сприяння з боку державних структур, соціальна пригніченість українства, непорозуміння з польською стороною заважали нормальному культурному процесу. Не завжди сприяли йому й численні ініціативи, що виникали у середовищі інтелектуалів, діячів культури і духовництва, тому що в суспільному житті відчутно домінувала політика, підкоряючи всі сторони духовного життя. І звичайно, розквіту української культури у польській державі аж ніяк не сприяв брак цілісної програми розв'язання українського питання.

ДЖЕРЕЛА ТА ЛІТЕРАТУРА

1. Волинець С. У першу річницю смерті Івана Крип'якевича: Спогад про проф. І. Крип'якевича / С. Волинець // Укр. історик. – 1968. – № 1/4 (17/20). – С. 88.
2. Галан Я. Промова на нараді кол. членів КПЗУ (серп. 1947 р.) / Я. Галан // Твори: У 4-х т. – К.: 1980. – Т. 4. – С. 641.
3. Кедрин І. Життя – події – люди: Спомини і коментарі / І. Кедрин. – Нью-Йорк, 1976. – С. 136–137, 143–144.
4. Кислий В. М. Українські високі школи у Львові і студентський рух у Західній Україні у першій половині ХХ ст. / В.М. Кислий. – Л., 1991. – 144 с.

5. Мартинець В. Університет у катакомбах / В. Мартинець // Українське підпілля: Від УВО до ОУН: Спогади й матеріали до передісторії та історії українського організованого націоналізму. – [Вінніпег], 1949. – С. 85-114.
6. Революційна діяльність західноукраїнських пролетарських письменників: Зб. арх. док. / Упоряд. Г. С. Сизоненко, Ю. С. Мельничук. – Львів, 1959. – 341 с.
7. Рубльов О. С. Бончковський Володимир / О.С. Рубльов // Енциклопедія історії України: В 5 т. / Редкол.: В. А. Смолій (голова) та ін. – К.: 2003. – Т. 1. – С. 339; та ін.
8. Рубльов О. С. З історії наукових контактів Галичини і Наддніпрянщини 1920-х років: відвідини УСРР львівськими істориками М. Кордубою та І. Крип'якевичем / О.С. Рубльов // Історія України: Маловідомі імена, події, факти: Зб. ст. / Редкол.: П. Т. Тронько (відп. ред.) та ін. – К.: 2001. – Вип. 14. – С. 312–346.
9. Рубльов О. Іван Петрович: До історії співпраці Івана Крип'якевича з установами ВУАН / О. Рубльов // Україна: культурна спадщина, національна свідомість, державність: Зб. наук. праць / Ін-т українознавства ім. І. Крип'якевича НАН України. – Львів, 2001. – Вип. 8: Іван Крип'якевич у родинній традиції, науці, суспільстві / Редкол.: Я. Ісаєвич (відп. ред.) та ін. – С. 748–764.
10. Рубльов О. С. Наукові та культурні зв'язки інтелігенції УСРР та Західної України у 20–30-х рр. / О. С. Рубльов, Ю. А. Черченко // Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції (20–50-ті рр. ХХ ст.). – К., 1994. – С. 46–85.
11. Рубльов О.С. Сталінщина й доля західноукраїнської інтелігенції (20–50-ті рр. ХХ ст.) / О.С. Рубльов, Ю.А. Черченко. – К., 1994. – С. 169–170.
12. Стемпень С. Поляки й українці в II Речі Посполитій: спроба діалогу / С. Стемпень. – С. 213.
13. Хобзей П. Таємний університет у Львові / П. Хобзей // Україна: Наука і культура. – К., 1991. – Вип. 25. – С. 45–59; Мартинець В. Університет у катакомбах / Мартинець В. // Українське підпілля: Від УВО до ОУН: Спогади й матеріали до передісторії та історії українського організованого націоналізму. – [Вінніпег], 1949. – С. 91.
14. ЦДАГО України, ф. 1, оп. 16, спр. 7, арк. 184–185.
15. Tyrowicz M. Wspomnienia o życiu kulturalnym i obyczajowym Lwowa 1918–1939 / Z przedmową J. Maślanki. – Wrocław; Warszawa; Kraków; Gdańsk; Łódź, 1991. – Ss. 244.
16. Bączkowski W. Karta z historii stosunków polsko-ukraińskich: Biuletyn Polsko-Ukraiński // Niepodległość: Rocznik. – Nowy York; Londyn. – Т. XIX (1986). – S. 116–129; т. XXI (1988). – S. 4–31; т. XXIV (1991). – S. 133–148; Kloczkowski J. Jak rozwiązać spór polsko-ukraiński? Publicystyka Włodzimierza Bączkowskiego z lat trzydziestych // Narody i historia / Pod red. A. Rzegockiego. – Kraków, 2000. – S. 207–238; Kloczkowski J., Kowal P. O Włodzimierzu Bączkowskim // Bączkowski W. O wschodnich problemach Polski: Wybór pism. – Kraków, 2000. – S. 7–28;
17. Bączkowski W. Karta z historii stosunków polsko-ukraińskich: Biuletyn Polsko-Ukraiński // Niepodległość: Rocznik. – Т. XIX. – S. 119.

Гусак Р. Культура українців в межвоєнній Польщі (1921-1939 гг.).

В статті здійснено огляд культури населення західно-українських земель під польською властю (1921-1939). Звернуто увагу на українсько-польську конфронтацію та політизацію культурного життя українців того часу в Польщі.

Ключові слова: культура, конфронтація, творча еліта, альтернативна вища школа, шкільництво.

Gusak R. Ukrainian culture in interwar Poland (1921-1939 years).

The subject of the article is the review of the culture of the West Ukrainian population that was under Poland's power. The attention is paid to Ukrainian-Polish confrontation and to the politicization of the cultural life of the Ukrainians in Poland.

Key words: culture, confrontation, creative elite, alternative high school, scholarship.

Одержано 12.11.2012